

Мухарем Синановић

## СУЗЕ И ПЕСМА

(одломак)

*Дивној мајци Види Вуксановић*

### СИРИНИЋКА ВИЛА

... После неколико дана умрла је Јовина болесна жена. Није могла више да се носи са захукталом суровом болешћу. Измучено тело је попустило. Смождено. Дете је остало у колевци сироче, без мајке и оца. Проминуло је још неколико дана када се у Жупи појавио Јовин брат. Говорио је како се једва пробио уз клисуру.

– Еее, мало, мало! – говорио је носећи дете. – Не ги запамти ни мајка ни отац.

Стрина и стриц су били пажљиви према девојчици; тепали јој у говору, миловали, причали приче, басне и бајке и одгајали у тихом дому. А она је расла и стасавала у ведру, лепу и симпатичну девојчицу. Умиљата, ведрога духа и са урођеном нарави да слуша, да обавља ситне послове у кући и по дворишту, освајала је симпатије и срца не само стрине и стрица, него и других чланова фамилије и комшија.

– Ти ће биднеш Сиринићка вила! – говорио јој је стриц док ју је држао на колену и миловао по дугој златној коси.

Када је ушла у петнаесту годину већ је била права нежна Сиринићка вила. Момци су почели добро да је загледају и меркају. Кад би је угледали на сокаку гуркали би се, губили памет, заустављали дах, колачили очи, ишча-шивали зглобове ногу идући за њом по калдрми, без моћи да било шта проговоре. А уколико би неки од њих и смогао нешто снаге да се мало прибере, клекнуо би као дворјанин пред царицу и гледао јој очи и лице, којих се никада нико није могао нагледати, као ни звезданог неба што се човек не може нагледати.

Пошто су момци већ видљиво почели да облећу око стричеве куће, само да би је бар видели, да јој чују најомам-љивији глас, виде заносне очи, лице као у саме горске виле боје најфинијег снега, те када су учестали доласци богатих и озбиљних просаца, стриц је морао да је покрије. По реду и обичају, купио јој је зар, који је морала да носи и да печом прекрије лице, да је распаљени и залуђени момци и заслепљени просци не би гледали, што је још више побуђивало њихову радозналост и жељу.

## *БУВЕГИЈЕ*

Међу онима што су се загледали у Живку Сиринићку

били су Ђорђе Ђаковац и Митке Призренац. То су била два човека сасвим супротних погледа на живот.

Обојица су били, што јест јест, наочити момци, стасити, zgodни и леви, па ни она није могла остати сасвим равнодушна према њима. Али она није хтела одлучивати за кога ће поћи. Њена судбина је била у стричевим рукама.

Митке је био богати газда, миран домаћин, трговац, човек коме је стало да има лепу жену, добру домаћицу, тих и топао дом, да има децу и да их одгаја у имању и благостању и да им улива домаћинску клицу.

Сушта супротност Миткету био је Ђорђе Ђаковац. Био је азгин човек, имао немиран дух, пламене очи, увек жељан бурног живота – огањ живи. Имао је лепу велику кућу, радио је кафецијски посао, али је волео и мучке пороке: карте, пиће и – жене, што је некако и одговарало његовом стасу и – гласу.

Дуго се између њих водила тиха борба ко ће пре да добије Живкин пристанак и што је много важније, ко ће добити наклоност њеног стрица. Кључеви да се дође до Живкиног срца и лепоте налазили су се у стричевом џепу. И стриц се борио у себи: коме дати Живку? Дадне ли је Миткету – имаће све. Али... затвориће је иза врата, брава и мандала. Живот ће јој пролазити иза зидина ограђене куће у обављању кућних послова и узгајању деце. Њена лепота ће се истопити у томе као усамљени цвет на ливади. Ако је пак, даде Ђаковцу, опет ће имати све што јој је потребно за леп и угодан живот. Имаће лепог и доброг мужа, раздраганог духа. Уз њега ће јој живот пролазити у весељу. он хоће и уме да гаји леп цвет и да га показује другима. Воли путовати и куповати лепе и вредне стварчице у другим чаршијама. Свугде је ишао, путовао, човек широких погледа, светски човек...

## *ПИТАЊЕ ЗА ДОБРО*

– Викај ми Живку! – обрати се жени док је седео и мишљено прстима трљао браду.

– Викаја си ме ацо? – прозбори она кад је ушла у стричеву одају.

– Седни Живке!

– Нека, ацо, ће стојим.

– Седни. Аца ће те пита нешто!

– Она га је погледала упитно. Помислила је шта ли је то згрешила. Благо руменило облило јој је образе. Скру-шено, мало уплашено, полако и нечујно села је наспрам њега.

– Живке! – поче он, па застаде као да се колеба. Она подиже поглед према њему. Не беше јој јасно шта би то могло бити за добро.

– На кој да те давам, бре, Живке?

Ћутала је повративши поглед преда се. Стид јој опет нагна црвенило у образе.

– Све што могу да урадим за тебе, ће урадим. Ама, за овуј работу у тесно сам. На кој си ми врлила мерак? – упита је он. Трже се. Подиже поглед и усмери га у стричево лице. Он то искористи и упита:

– На Митке, или на Ђаковац?

Неколико тренутака је ћутала, а онда тихо прозбори:

– На кој ти кажеш, такој нека бидне.

– Добро, ћерко. Кад је такој, нек бидне такој! –

Закључи стриц.

Када је сазнао за тај разговор Ђаковац је одмах послао просце. Пошто су се изразговарали у вези са даљим радња-ма до свадбе, Ђаковчев деда устаде:

– Е па, пријатељи и пријатељице. Фала ви што сте ме примили у кућу. Фала ви што сте ми примили ракију. Фала ви за тој што смо се запријатељили. А, саге је ред да видимо за што смо дошли, да видимо вашу девојку, нашу снаву. Да видимо сас какво ћере ће се дође...!

### *МИТКЕТОВА ТУГА*

Чувши да је Сиринићка испрошена, Митке се од туге повукао у себе, ћутљиво је тумарао сокацима чаршије, запуштао посао...

– Не-е тој више тој, Митке! – говорили су људи.

При једном случајном сусрету док је тако тумарао сокацима чаршије, иако се укочио од изненађења, а и наврле драгости, успео је да се прибере и у неком полу-гласу једва је упитао:

– Што си ме варала, Живке?

– Не сам те варала, Митке. Моји су ме дали, несу ме питали – одговорила му је она испод пече.

– Мори, Живке, јагодо, што направи? Јес да Ђорђе има кућу на три ката ал има и три лоша заната... Аерлија да ти је. Само муке ће имаш сас Ђаковца! – говорио је љубоморни Митке.

Она слеже раменима и крену даље. Митке није могао да види сузе које су се скотрљале низ образе испод пече. Године су пролазиле, али не и Миткетов бол за изгубљеном љубави. Безброј пута је понављао разговор који је водио са Живком:

- Не сам те варала...

Из тих казивања један Приштевац је саставио стихове

песме и сетно певао Миткету уз тихо цвиљење струна ћема-не, као и Миткетова непреболна туга.

„Мене дали, јагодо  
мене дали, драга душо,  
мене дали,  
несу ме питали... “

Кад год би струне зацвилеле, Миткету би се овлажиле  
очи и груди затресле. Годинама је слушао речи те песме и годинама је награђивао  
певача да му то још једном отпева.